

SVARSKJEMA HØRING – KIRKEBRUKSPLAN FOR OSLO

Dette er første del av høringen om bruk av kirkene i Oslo. Styringsgruppen arbeider videre med andre del som omhandler Groruddalen prosti. Vi vil komme tilbake med en nærmere framdriftsplan for denne prosessen.

Høringssvar på denne første delen sendes innen **1. november 2018** til oslo.bispedomme@kirken.no

Høringsinstans:	Domprost Anne-May Grasaas
Kontaktperson:	
Epost:	Ag622@kirken.no
Telefon:	92290861

1. Målet med en plan for bruken av kirkene i Oslo er beskrevet i pkt. 1.1. Gi deres vurdering.				
Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig	Hverken enig eller uenig
Kommentarer: Jeg uttaler meg i dette svaret kun om anbefalingene knyttet til Sentrum og St. Hanshaugen sokn, som domprost med sete i domkirkerådet og som prost i domprostiet.				

Gi deres vurderinger av styringsgruppens anbefalinger

2. Gamle Aker kirke er soknekirke i nåværende Sentrum og St. Hanshaugen sokn. Leieavtalen med Stiftelsen Diakonissehuset om Lovisenberg kirke fortsetter ved at Stiftelsen går inn med økonomiske midler i størrelsesorden et årsverk som skal benyttes til arbeid ut mot Lovisenberg kirkes geografiske nærmiljø. Lovisenberg kirke og menighetshus supplerer Gamle Aker kirke og menighetshus. Det arbeides videre med nytt navn på soknet. Jfr punkt 6.1.2				
Helt enig X	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig	Hverken enig eller uenig
Kommentarer: Det er klokt å beholde leieavtalen knyttet til Lovisenberg kirke. Dette med tanke på befolkningen som er bosatt i det geografiske nærmiljøet. At diakonissehuset Lovisenberg er villige til å gå inn med et årsverk i denne forbindelse, gjør denne planen enda mer realistisk. Jeg opprettholder primært ønsket om et eget St.Hanshaugen sokn, men kommer inn på spørsmålet om soknedeling i et utfyllende svar til spørsmål 3.				

3. Trefoldighetskirken tas ut som soknekirke i Sentrum og St. Hanshaugen sokn og blir en del av Domkirken sokn. Det forordnes gudstjenester i Trefoldighetskirken med en kompletterende profil til Domkirken. Domkirken sokn – med Trefoldighetskirken - opprettes som eget rettssubjekt med menighetsråd og sete i Fellesrådet. Domprosten gis - sammen med domkirkerådet - myndighet til å videreutvikle profilen i				
--	--	--	--	--

Trefoldighetskirken. Domprosten står i dialog med kirkevergen om de økonomiske og bygningsmessige rammebetingelsene. Jfr punkt 6.1.2				
Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig	Hverken enig eller uenig
Kommentarer: Jeg støtter hovdeintensjonen i dette punktet, men viser til utfyllende og svar på pkt 2 og 3 under .				

4. Vestre Aker kirke er soknekirke i Bakkehaugen, Majorstuen og Vestre Aker sokn. Bakkehaugen kirke beholdes som kirke i soknet, der biskopen forordner én gudstjeneste i måneden. Noen av menighetens fellesaktiviteter – blant annet knyttet til barne-, ungdoms- og familiarbeid - legges til Bakkehaugen kirke etter en oppsatt plan. Fellesrådet leier ut ledig kapasitet.				
Majorstuen kirke leies ut i sin helhet. Jfr. Punkt 6.2.2				
Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig	Hverken enig eller uenig
Kommentarer:				

5. Paulus kirke er soknekirke i Paulus og Sofienberg sokn. Sofienberg kirke fristilles for utleie. Det forordnes ikke gudstjenester i Sofienberg kirke, men ikke-forordnede gudstjenester og annen menighetsaktivitet kan fortsatt finne sted i begrenset grad etter en oppsatt plan. Jfr. Punkt 6.3.2				
Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig	Hverken enig eller uenig
Kommentarer:				

6. Torshov kirke er soknekirke i Torshov og Lilleborg sokn. Etter at Torshov kirke er rehabilitert, fristilles Lilleborg kirke for utleie. Jfr. Punkt 6.3.3				
Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig	Hverken enig eller uenig
Kommentarer:				

7. Sagene kirke er soknekirke i Sagene og Iladalen sokn. Ila kirkeanlegg fungerer som soknets menighetslokale og kontorlokale. OBDR, KfiO og menighetsrådet inngår samarbeidsavtale om utleie og bruk av Ila kirke til bispedømmets særlige satsing på aldersgruppen 18-30 år, ved at Majorstua + flytter sin aktivitet til Ila kirke. Dette gjøres i samråd med menighetens aktiviteter. Jfr. Punkt 6. 3.4				
Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig	Hverken enig eller uenig
Kommentarer:				

--

8. Mortensrud kirke er soknekirke i Klemetsrud og Mortensrud sokn. Kapellet på Bjørndal representerer en kirkelig tilstedeværelse og kan benyttes som hverdagskirke. Klemetsrud kirke fristilles for utleie, men må være tilgjengelig for gravferder og enkelte andre kirkelige handlinger, blant annet ved at biskopen forordner noen særskilte gudstjenester i løpet av året. Kirkelig fellesråd står for utleie av ledig kapasitet. Jfr. 6.4.2

Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig	Hverken enig eller uenig
-----------	-------------	--------------	------------	--------------------------

Kommentarer:
----

9. Andre spørsmål eller kommentarer til styringsgruppen

Spørsmål/kommentarer:

Domprostens hørings svar – kirkebruksplan , spørsmål 3

Etter å fulgt prosessene i domkirkerådet og menighetsrådet i Sentrum og St. Hanshaugen, konstaterer jeg at de to rådenes holdning knyttet til spørsmålet om Trefoldighetskirken og soknedeling ikke er sammenfallende.

Status i domkirkerådet og menighetstrådet i SSH

Domkirkerådet gir sin tilslutning til styringsgruppens anbefaling om soknedeling der Trefoldighetskirken inngår i Domkirken sokn. Man støtter også at det for Trefoldighetskirken utvikles en kompletterende profil til den katedralprofil som er utviklet i domkirken. Domkirkerådets hovedbegrunnelse for soknedeling er ønsket om å bli eget rettssubjekt. Man har bevisst valgt å ikke behandle spørsmålet om profil for Trefoldighetskirken før spørsmålet om soknedeling avklares og man vet hvilken instans som skal utvikle profilen.

Menighetsrådet i SSH mener spørsmålet om soknedeling ikke er tilstrekkelig utredet. Man ønsker derfor ikke å ta stilling til dette. MR i SSH har forståelse for domkirkens behov for å bli eget rettssubjekt og har innspill til hvordan dette anliggendet kan ivaretas uten soknedeling. Begrunnelsen er ønsket om å beholde Trefoldighetskirken i eget sokn. Menighetsrådet anfører at de har investert mye i planer for Trefoldighet og at de har bedre økonomi enn domkirkerådet til å sette disse planene ut i livet.

Domprostens innstilling

Som domprost har jeg siden ansettelse i 2013 arbeidet for at domkirken skal bli et eget rettssubjekt. Det er avgjørende at dette blir formalisert så snart som råd. Når jeg har støttet anbefalingene fra både den opprinnelige prosjektgruppa for kirkebruksplan (ledet av Trond Bakkevig) og styringsgruppa - om å knytte Trefoldighet nærmere til domkirken, er min begrunnelse likevel ikke knyttet kun til rettssubjektivitet. Slik den norske kirke er organisert, med soknet som grunnenhet, mener jeg domkirken bør bli et eget geografisk sokn. Tidligere har det vært argumentert med at det bor for få mennesker i det opprinnelige domkirken sokn. Det vil derfor være en fordel om dette soknet utvides med tidligere Trefoldighet sokn og får økt befolkningsgrunnlaget.

Når jeg støtter anbefalingen om å ta Trefoldighetskirken ut av bruk som soknekirke i SSH og legge den inn i domkirken sokn, begrunner jeg dette ikke kun i soknetenkingen. Jeg mener det er strategisk mest hensiktsmessig å ta Trefoldighetskirken ut av ordinær soknekirkefunksjon og gjøre den til en spesialkirke i Domkirken sokn. (Begrepet ”spesialkirke” kan drøftes. Det ble brukt av prosjektgruppa, men er falt ut i styringsgruppas høringsdokument. Foreløpig anser jeg begrepet som en arbeidstittel som angir at Trefoldighetskirken bør ha en byomfattende profil.)

I det følgende skisserer jeg den strategiske tenkning som ligger bak mine standpunkt. Mitt primære motiv knyttet til tenkningen om Trefoldighetskirken er ikke økonomisk innsparing. I en tid med synkende oppslutning om kirkens gudstjenester og kirkelige handlinger mener jeg vi må tenke enda mer offensivt om kirkens plass i Oslo sentrum. Målet må være økt oppslutning om gudstjenester og tydeligere nærvær i byens liv. Dette vil også kunne generere nye inntekter.

1. Overordnet strategisk bruk av kirkene i Oslo sentrum

Både bispedømmerådet og kirkelig fellesråd har gjennom kirkebruksplanen ønsket å tenke strategisk om bruk av kirkene. Dette mener jeg må innebære en helhetlig tenkning om kirkene i Oslo sentrum. Overfor domkirkerådet og menighetsrådet i SSH har jeg muntlig tatt til orde for å se Trefoldighetskirken og domkirken som kirker med byomfattende , kompletterende profiler - som når ut til stadig nye målgrupper.

På sikt kunne man også se for seg Grønland kirke – med sin profil – som en kirke som går inn i denne helhetlige ”sentrumsvisjonen”. Mennesker som er bosatt i Oslo sentrum, fra Sørenga og opp til Pilestredet park, samt andre som søker til Oslo sentrum, vil da kunne ha tre ulike kirker å velge mellom for å finne tilhørighet i en kirkelig profil de kan identifisere seg med. Skal vi få dette til, må de respektive tre kirkenes særlige profil tydeliggjøres og arbeidet med utvikling av disse profilene samordnes og kommuniseres målbevisst overfor bosatte i Oslo sentrum og i det offentlige rom – til hele bispedømmet. Førrende for klargjøring av profiler må være Oslokirkens overordnede strategiplan.

Jeg har ikke oppfattet at det er motstand mot denne overordnede tanken i verken SSH eller domkirkerådet. Det har likevel vært prematurt å drøfte den inngående i de to råd. Dette fordi spørsmålet om soknedeling har fått hovedfokus, grunnet behovet for å få avklart dette innen de gjeldende frister.

2. Profil for Trefoldighetskirken

Trefoldighetskirken har en sentral plassering som nærmeste nabo til Regjeringsskartalet. Både kirkevergen og representanter fra SSH har over tid vært i kontakt med Statsbygg, knyttet til utbyggingen. Undertegnede var i september sammen med kirkevergen i møte med Statsbygg. Det ble der bekreftet at tilgangen til Trefoldighetskirken ikke vil bli blokkert under utbyggingen. Man ser også positivt på at det utvikles et levende og konstruktivt miljø så tett opp til regjeringsskartalet. Det er åpenbart at *profilen som utvikles for Trefoldighetskirken må kunne stå i dialog med miljøet som vokser fram i det nye regjeringsskartalet*, noe både domkirkerådet og MR i SSH har lagt vekt på. Det kan for eksempel handle om *åpen kirke, tidebønner gjennom dagen, kunstutstillinger, foredrag og åpne samtaler om kirke og samfunn, tro og tvil.*

I lys av teologisk kirketenkning og bispedømmets strategiske vektlegging av at gudstjenestelivet skal blomstre, mener jeg samtidig at *bærebjelken i Trefoldighetskirkens profil må være ukentlige gudstjenester*. Disse bør utvikles med tanke på å nå andre

målgrupper enn domkirken (og Grønland kirke, se pkt 1) gjør. Dette mener jeg særlig bør handle om variert musikkstil, involverende gudstjenestedeltakelse, enkel liturgi med forkynnelse som er lettfattelig og gir mulighet for både fordypning og økt kunnskap i kristen tro.

Trefoldighetskirken har tradisjon for en *tydelig diakonal profil* gjennom Trefoldighet feriekoloni på Filtvet og de senere år også gjennom ”Værestedet”. Denne profilen må evalueres og aktivt videreutvikles.

Med det store behov som finnes i byen for tilhørighet, er det vesentlig at Trefoldighets profil kan romme et *hverdagsfellesskap*, som gir mulighet for sosiale treff, trosopplæring, åndelig fordypning, diakonalt engasjement og aktiv dialog med kulturen i regjeringskvartalet. Alt dette forutsetter et *stort frivillig engasjement*, noe det bør satses målbevisst på. I en tid med begrenset økonomi må vi ikke fristes til å nedprioritere arbeidet med å skape aktivt liv i og rundt Trefoldighetskirken. Får vi det til, kan det bli en ressurs for det nye regjeringskvartalet. Klarer vi å skape en levende profil i Trefoldighetskirken – til beste for byen - vil det også kunne skape økt interesse hos bevilgende myndigheter og eksterne aktører. Profilen jeg har skissert må drøftes og utvikles videre. Jeg mener den vil komme til rette med bispedømmets strategiske prioritering av kirkens samfunnsansvar, at flere deltar i kirkelig arbeid og at kirken skaper trygge rom.

3. Ressursmessige forutsetninger

Spørsmålet om økonomiske og ressursmessige rammebetingelser for Trefoldighetskirken har stått sentralt både for MR i SSH og i domkirkerådet. Disse spørsmål er ikke avklart. De må prioriteres høyt og arbeides videre med. Ut fra dagens status, finner jeg det naturlig å komme med noen konkrete innspill:

Jeg har tro på at det er mulig å utvikle den innholdsmessige profil for Trefoldighetskirken som skissert over, med utgangspunkt i den stab og de frivillige som i dag er knyttet til denne kirken, samt ved ansettelse av ny prest som kan bidra til utvikling av Trefoldighet som spesialkirke. (Jeg har en vakant stilling som utlyses når signaler om videre veivalg blir gitt.) Denne presten må ha vist seg som en dyktig og tilgjengelig forkynner for ulike målgrupper, ha dokumentert erfaring fra - og kompetanse til - å utvikle et relevant gudstjenestekonsept, samt ha solid erfaring fra å rekruttere og følge opp frivillige i kirkelig sammenheng. Det bør være en prest som kan stå i konstruktiv dialog med prestene i domkirken og de andre nabokirkene, og som kan bidra til en bred folkekirkelig kontaktflate, både i forhold til regjeringskvartalet og til byen for øvrig.

Kirkelig fellesråd må være innstilt på å la den kantorressurs, kirketjenerressurs og den administrative ressurs som i dag via SSH er knyttet til Trefoldighet, følge med. Drifts – og vedlikeholdsutgifter til kirkebygget vil måtte påregnes uansett hvilken plassering og bruk av Trefoldighetskirken som velges. Samtidig kan en tilknytning til domkirken bidra til økte utleieinntekter – ut fra den kompetanse på utleie som er utviklet der.

Kontorlokaler vil være en stor utfordring. De ansatte knyttet til Trefoldighet er pr. dato installert i Markus menighetshus og i Akersbakken. Det er mest realistisk at denne plassering beholdes i en overgang. Samtidig må det fortsatt arbeides målrettet med utbyggingsplaner knyttet til selve kirken og med finansiering av disse. Det må dessuten sikres en forlengelse av den formelle godkjenning av disse planene.

Trefoldighets legat er bundet til Trefoldighetskirken, uavhengig av soknetilknytning. Av avkastningen fra dette legatet dekkes pr i dag egen menighetsprest (100%) og diakonal medarbeider (60%). En betydelig sum investeres også til drift og vedlikehold av Filtvet feriekoloni. Subsidier av samme omfang vil etter alt å dømme kunne påregnes i årene som kommer.

MR i SSH har nettopp prioritert ressurser til å beholde deltidsstilling som prosjektleder for Værestedet. SSH har et ønske om at Værestedet skal kunne videreføres. Dersom soknet blir delt, kunne kanskje Værestedet bli et samarbeidsprosjekt mellom de to sokn.

Om bispedømmerrådet gir sin tilslutning til det skisserte veivalg, bør det også kunne bevilges strategiske midler til utvikling av Trefoldighets innholdsmessige profil - i alle fall i en overgangsperiode - ut fra nærmere angitte behov.

4. Mandat til å utvikle profil for Trefoldighetskirken

Om Trefoldighet skal inngå i et nytt Domkirken sokn, må det oppnevnte domkirkerådet erstattes av et demokratisk valgt menighetsråd. Valget til dette menighetsrådet må sikre medlemmer som representerer begge de to kirkene og som kan bidra til å ivareta både domkirkens og spesialkirkens profil. Det bør legges vekt på å organisere et eventuelt Domkirken sokn på en måte som hindrer stadig tautrekking mellom Trefoldighet og domkirken om midler og budsjett.

Dersom soknedeling blir vedtatt, vil et nytt menighetsråd ikke kunne bli operativt før i januar 2020. Det er uheldig om videre utvikling av Trefoldighet settes på vent i hele 2019. Styringsgruppa har anbefalt at domprosten – i samråd med domkirkerådet får mandat til å utvikle profilen i Trefoldighet. Jeg vil gjerne ta en tydelig rolle, men tror det vil være viktig å utvikle profilen sammen med en gruppe som representerer både Trefoldighet og domkirken. På den måten kan arbeidet som er nedlagt i SSH knyttet til kirkebygget og den strategiske plassering i regjeringskvartalet videreføres, samtidig som domkirkens representanter kan ivareta sine anliggender.

Jeg vil foreslå at det vinteren 2019 opprettes en arbeidsgruppe med to representanter oppnevnt av MR i SSH, én representant fra Trefoldighets legat og to representanter fra domkirkerådet, (hvv oppnevnt fra Kirkelig fellesråd og bispedømmerrådet) Daglig leder i domkirken bør ha sete i arbeidsgruppen. Domprosten leder arbeidet med støtte av habil sekretær. Gruppens mandat bør være å skape gode forutsetninger for den videre utvikling av Trefoldighets profil, i tråd med de vedtak som blir gjort. En prioritert oppgave må være å tydeliggjøre profilen og komme med innspill til utlysning av stilling som (spesial)prest i Trefoldighetskirken, (med ønsket tilsetning ila høsten 2019.) Gruppen må også ta tak i akutte behov og foreslå en organisering av det nye soknet som ivaretar begge kirkenes profil og ressursbehov.

6. Konklusjon – domprostens høringssvar

På bakgrunn av de strategiske vurderinger jeg har redegjort for, følger jeg styringsgruppens anbefalinger ved at:

- Sentrum og St. Hanshaugen sokn deles, og Domkirken sokn opprettes.**
- Til Domkirken sokn hører Trefoldighetskirken og domkirken.**
- Det utvikles en egen profil for Trefoldighetskirken – som en spesialkirke i Domkirken sokn. Bærebjelken i denne profilen er ukentlige, forordnede gudstjenester. Disse gudstjenestene skal være kompletterende til domkirkens katedralprofil, med tanke på å nå ut til nye målgrupper.**

Det legges vekt på fellesskapsbyggende og diakonale tiltak, samtidig som man skaper møteplasser som står i dialog med det nye regjeringskvartalet og byen for øvrig. (jfr kunstutstillinger, åpne samtaler om kirke og samfunn, tro og tvil, tidebønner, foredrag etc.)

- Domprosten gis mandat til å starte arbeidet med utviklingen av profil for Trefoldighetskirken i samråd med en arbeidsgruppe. Denne skal ha representasjon fra SSH/Trefoldighetskirken, Trefoldighet legat og domkirkerådet. *(Kun dette siste punkt bringer inn noe nytt i forhold til det styringsgruppa har anbefalt.)***